

عنوان : دستورالعمل انتشار اوراق بدهی با استفاده از رتبه اعتباری

نوع : دستورالعمل

وضعیت تنقیحی: معتبر (بدون تغییر)

نسخه: نسخه ابتدایی

نهاد تصویب کننده: هیأت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

تاریخ تصویب: ۱۴۰۲/۰۵/۱۶

• ماده ۱:

اصطلاحات و واژه‌های به‌کار رفته در ماده ۱ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ و ماده ۱ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب آذر ماه ۱۳۸۸ و دستورالعمل تأسیس و فعالیت مؤسسات رتبه بندی مصوب ۱۳۹۰/۰۱/۲۱ هیأت مدیره سازمان و اصلاحات آن، به همان معانی در این دستورالعمل به‌کار رفته‌اند.

• ماده ۲:

انتشار اوراق بدهی بدون ضامن با اخذ حداقل رتبه اعتباری⁻ BBB توسط ناشران پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران یا فرابورس ایران، با رعایت موارد ذیل و سایر مقررات مرتبط مجاز است:

○ ۱:

حداکثر مبلغ اوراق بدهی قابل انتشار برای هر بانی/ناشر با لحاظ مبلغ اصل اوراق بدهی در جریان انتشار، به گونه‌ای تعیین خواهد شد که نسبت بدهی به دارایی بانی/ناشر بر اساس آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده بسته به رتبه اعتباری آن، از سقف‌های تعیین‌شده به شرح مندرج در جدول شماره ۱ فراتر نرود:

رتبه اعتباری بانی/ناشر	طبقه BBB	طبقه A	طبقه AA	رتبه AAA
سقف نسبت بدهی موضوع این بند (بر اساس درصد)	۷۵	۸۰	۸۵	۹۰

○ ۲:

حداقل سفارش خرید اوراق بدهی موضوع این ماده، تعداد ۱۰۰.۰۰۰ ورقه است. (ارزش اسمی هر ورقه ۱.۰۰۰.۰۰۰ ریال می‌باشد).

○ تبصره:

مبلغ اصل کلیه اوراق بدهی منتشرشده و همچنین اوراق بدهی دارای موافقت اصولی انتشار توسط بانی/ناشر که انتشار یا موافقت اصولی انتشار آن، پس از ارائه آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده محقق گردیده است در محاسبه نسبت بدهی به دارایی موضوع این ماده لحاظ می‌گردد.

• ماده ۳:

اشخاص حقوقی دارای شرایط انتشار اوراق بدهی وفق دستورالعمل‌های مربوطه که واجد شرایط مندرج در ماده ۲ این دستورالعمل نمی‌باشند؛ در صورتی که دارای رتبه اعتباری حداقل⁻ BBB باشند، می‌توانند از طریق کاهش درصدی از کل وثایق مورد نیاز (شامل ارزش اصل و فرع اوراق) به شرح مندرج در جدول شماره ۲، نسبت به تأمین مالی از طریق انتشار اوراق بدهی اقدام نمایند. حد جبران وثیقه نیز به نسبت تخفیف قابل اعمال در ضرایب مندرج در جدول شماره ۲ با توجه به رتبه اخذ شده، تعدیل می‌گردد.

نوع وثایق	ضرایب اولیه مقرر در دستورالعمل‌های انتشار	AAA	AA+	AA	AA-	A+	A	A-	BBB+	BBB	BBB-
سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازار اول بورس اوراق بهادار تهران	۱,۳	۰.۶۸	۰.۷۵	۰.۷۸	۰.۸۱	۰.۸۸	۰.۹۱	۰.۹۴	۱.۰۱	۱.۰۴	۱.۰۷
سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران	۱,۵	۰.۸۶	۰.۹۵	۰.۹۸	۱.۰۱	۱.۱۰	۱.۱۳	۱.۱۶	۱.۲۵	۱.۲۸	۱.۳۱
سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بازار اول فرابورس ایران	۱,۶	۰.۹۴	۱.۰۴	۱.۰۷	۱.۱۰	۱.۲۰	۱.۲۳	۱.۲۶	۱.۳۶	۱.۳۹	۱.۴۲
سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بازار دوم فرابورس ایران	۲	۱.۲۸	۱.۴۰	۱.۴۴	۱.۴۸	۱.۶۰	۱.۶۴	۱.۶۸	۱.۸۰	۱.۸۴	۱.۸۸
سهام شرکت بانی متعلق به سهامدار	۲.۵	۱.۶۰	۱.۶۵	۱.۷۳	۱.۸۰	۱.۸۸	۱.۹۵	۲.۰۰	۲.۰۸	۲.۱۵	۲.۲۳
اوراق بدهی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران/ فرابورس ایران دارای ضمانت بانک‌ها و مؤسسات مالی اعتباری دارای مجوز از بانک مرکزی	۱,۲	۰.۴۸	۰.۵۵	۰.۵۸	۰.۶۰	۰.۶۷	۰.۷۰	۰.۷۲	۰.۷۹	۰.۸۲	۰.۸۴
اوراق بدهی پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران/ فرابورس ایران دارای ضامن غیر بانکی	۱,۳	۰.۵۵	۰.۶۲	۰.۶۵	۰.۶۸	۰.۷۵	۰.۷۸	۰.۸۱	۰.۸۸	۰.۹۱	۰.۹۴
سپرده بانکی	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱	۱
واحدهای سرمایه گذاری عادی صندوق سرمایه گذاری در اوراق با درآمد ثابت قابل معامله (ETF)	۱,۳	۰.۵۳	۰.۶۱	۰.۶۴	۰.۶۶	۰.۷۴	۰.۷۷	۰.۷۹	۰.۸۷	۰.۹۰	۰.۹۲
واحدهای سرمایه‌گذاری صندوق‌های سرمایه گذاری مختلط، در سهام و در اوراق بهادار مبتنی بر کالای قابل معامله (ETF)	۱,۵	۰.۸۷	۰.۹۶	۰.۹۹	۱.۰۲	۱.۱۱	۱.۱۴	۱.۱۷	۱.۲۶	۱.۲۹	۱.۳۲

• ماده ۴:

بانی/ناشر موظف است ظرف مهلت مقرر در قرارداد با نهاد واسط، نسبت به تأمین یا تکمیل وثایق موضوع ماده ۳ این دستورالعمل اقدام نماید. همچنین در پایان هر سال از تاریخ انتشار اوراق بدهی، در صورتی که ارزش دارایی وثیقه شده بیش از ۱۱۰ درصد مبلغ ارزش اصل و فرع باقی مانده اوراق پس از اعمال ضرایب شود، نهاد واسط به تقاضای بانی/ناشر با اخذ تأییدیه سازمان می‌تواند نسبت به آزادسازی مازاد وثیقه اقدام نماید. در صورتی که متوسط ارزش وثیقه به مدت ۵ روز معاملاتی پیاپی تا حد تعیین شده جهت جبران وثیقه کاهش یابد، بانی/ناشر مکلف به جبران آن تا سقف اولیه، ظرف مدت ۱۰ روز کاری یا معرفی ضامن مورد تأیید سازمان ظرف مدت ۳۰ روز می‌باشد؛ در غیر این صورت، بانی/ناشر موظف به تسویه اصل و فرع اوراق در سررسید مهلت مذکور است.

○ تبصره ۱:

نحوه تعیین ارزش وثایق مطابق با مفاد مقررات حاکم بر انتشار اوراق بدهی و قراردادهای مرتبط خواهد بود.

○ تبصره ۲:

در خصوص اوراق بدهی فاقد نهاد واسط، اقدامات مقرر در این ماده توسط ناشر و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه وفق مواعد مقرر از سوی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و مطابق فرمت مصوب آن شرکت، انجام می‌گیرد.

○ تبصره ۳:

پس از انتشار اوراق بدهی، تبدیل وثیقه توسط بانی/ناشر مجاز نیست.

• ماده ۵:

در فرایند انتشار اوراق موضوع مواد ۲ الی ۴ این دستورالعمل علاوه بر احکام مواد مذکور، رعایت شرایط ذیل الزامی است:

○ ۱:

رتبه اعتباری اوراق در دست انتشار حداقل BBB^- باشد.

○ ۲:

نماد معاملاتی اوراق، نشان‌دار بوده و بیانیه ریسک توسط خریداران اوراق، تکمیل و تأیید گردد.

○ ۳:

رتبه اعتباری اوراق و بانی/ناشر آن به صورت مستمر تا سررسید، حداقل هر سال یکبار توسط مؤسسه رتبه‌بندی براساس آخرین اطلاعات ناشر/بانی پایش شود و بانی/ناشر گزارش آن را به سازمان و شرکت مدیریت دارایی مرکزی ارائه نماید. در صورت عدم ارائه این گزارش، بانی/ناشر موظف است نسبت به تسویه اوراق ظرف مدت ۳۰ روز از زمان انقضای اعتبار گزارش رتبه اعتباری سال گذشته اقدام نماید.

○ تبصره ۱:

چنانچه بر اساس گزارش‌های دوره‌ای مؤسسه رتبه‌بندی، رتبه اعتباری اوراق و بانی/ناشر موضوع این ماده، به کمتر از BBB^- تنزل یابد، بانی/ناشر باید ظرف حداکثر ۳۰ روز، اقدامات لازم را در جهت ارتقای رتبه اعتباری خود و اوراق معمول دارد و یا نسبت به معرفی ضامن مطابق با مقررات اقدام نماید. در غیر این صورت، بانی/ناشر موظف به تسویه اصل و فرع اوراق در سررسید مهلت مذکور است.

○ تبصره ۲:

خلاصه گزارش معتبر رتبه‌بندی باید تا زمان صدور مجوز انتشار اوراق توسط مؤسسه رتبه‌بندی از طریق تارنمای رسمی آن مؤسسه به عموم افشا شده باشد. در صورت تغییر در رتبه اعتباری اوراق و ناشر/بانی و یا اهمال یا تأخیر وی در ارسال اطلاعات لازم وفق مقررات، موسسه رتبه‌بندی موظف به اعلام مراتب به سازمان است.

• ماده ۶:

در صورتی که رتبه اعتباری متقاضی انتشار اوراق پایین تر از BBB⁻ باشد و ضامنی معرفی نشده باشد، بانی/ناشر موظف به توثیق اوراق بهادار جهت تضمین بازپرداخت اوراق مطابق با جدول ضرایب مندرج در دستورالعمل‌های مربوطه است. در این صورت رعایت شرایط ذیل الزامی است:

- ۱: خرید این اوراق توسط صندوق‌های سرمایه‌گذاری، ممنوع است.
- ۲: حداقل سفارش خرید این اوراق تابع بند ۲ ماده ۲ این دستورالعمل است.
- ۳: نماد معاملاتی این اوراق، نشان‌دار بوده و از عبارت «اوراق پر ریسک» در نماد معاملاتی استفاده شود. همچنین بیانیه ریسک توسط خریداران این اوراق، تکمیل و تأیید گردد.
- ماده ۷: گزارش رتبه‌بندی باید با توجه به وضعیت مالی و نقدینگی بانی/ناشر، مشتمل بر اظهارنظر درخصوص توانایی وی در پرداخت اصل و فرع اوراق در سررسید مقرر، باشد.
- ماده ۸: در صورت تأخیر هر یک از متقاضیان در واریز مبالغ اصل و فرع اوراق منتشر شده در بازار سرمایه و احراز مراتب توسط سازمان، انتشار اوراق جدید توسط متقاضی مذکور تا ۲ سال امکان‌پذیر نیست.
- ماده ۹: نگهداری سوابق موضوع ماده ۸ این دستورالعمل بر عهده شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه است. شرکت یادشده، مکلف است سوابق مذکور را هر ۱۵ روز یک‌بار به سازمان گزارش نموده و همچنین حسب درخواست به سازمان و مؤسسات رتبه‌بندی ارائه نماید.
- ماده ۱۰: متقاضیان انتشار اوراق بدهی، در صورت عدم اقدام به رتبه‌بندی توسط مؤسسات رتبه‌بندی دارای مجوز فعالیت، مطابق مقررات مربوطه ملزم به استفاده از رکن ضامن جهت انتشار اوراق بدهی می‌باشند. انتشار اوراق بدهی با توثیق اوراق بهادار منوط به دریافت رتبه اعتباری از مؤسسات رتبه‌بندی اعتباری است.
- ماده ۱۱: ضرایب تعیین‌شده در جدول وثایق دستورالعمل‌های انتشار اوراق بدهی درخصوص سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران و سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در فرابورس ایران به شرح مندرج در جدول شماره ۳ خواهد بود:

ردیف	شرح	ضریب (نسبت به ارزش اصل و فرع اوراق بهادار)	حد جبران ارزش وثیقه (نسبت به ارزش اصل و فرع اوراق بهادار)
۱	سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازار اول بورس اوراق بهادار تهران	۱/۳	۱
۲	سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بازار دوم بورس اوراق بهادار تهران	۱/۵	۱/۱
۳	سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بازار اول فرابورس	۱/۶	۱/۲
۴	سهام شرکت‌های پذیرفته شده در بازار دوم فرابورس	۲	۱/۵

- ماده ۱۲: کمیته انتشار موضوع ماده ۵ «دستورالعمل معاملات اوراق اختیار فروش تبعی در بورس اوراق بهادار تهران و فرابورس ایران» مصوب ۱۳۹۷/۰۶/۱۴ هیأت مدیره سازمان، مجاز است به منظور کاهش وثایق و تضامین مورد نیاز جهت انتشار اوراق اختیار تبعی، برای عرضه‌کنندگانی که مطابق مقررات رتبه‌بندی اعتباری شده‌اند و حداقل رتبه مورد نیاز را اخذ نموده اند، به میزان کمتری وثیقه تعیین نماید.
- این دستورالعمل در اجرای بند ۲ ماده ۷ قانون بازار اوراق بهادار مشتمل بر ۱۲ ماده در تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۶ به تصویب هیأت مدیره سازمان رسید و با تصویب آن، «ضوابط انتشار اوراق بهادار با استفاده از رتبه اعتباری» مصوب ۱۴۰۱/۰۳/۰۲ هیأت مدیره سازمان ملغی گردید